

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dissapte 8 de Janer de 1898

Núm. 3.444

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 3.50
 En provincias trimestre. 7.50
 Extranjer y Ultramar. 7.50
 Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
 librerias d' aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, Hografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
 No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la provincia
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
 Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTÍAS DELS ULLS

L' oculista de Tarragona **D. J. MIRÓ** accedint gustós á las peticions de sos numerosos
 hients, estableix en Reus una consulta tots los dilluns y divendres de 2 á 5 de la tarde. Consulta: Arrabal
 Santa Anna, número 1, pis primer, cantonada al carrer Monterols.
 Los demés dias en son gabinet de TARRAGONA, de 10 á 12 del matí y de 3 á 5 de la tarde.

ACADEMIA DE TALL

per a Senyoras y Senyoretas

baix la advocació de Nostra Senyora del Carme

DIRIGIDA PER LAS

SRTAS. ANDREU Germanas

Carrer de la Mar, 30-2.-Reus.

Las Directoras d' aquesta Academia tenen lo gust de participar á las familias que desde '12 de Janer del
 corrent any, queda de non obert lo curs de **TALL, CONFECCIÓ y MONTURA** de tota classe de prenda
 de vestir, tant en roba blanca com de color, ab l' esmero y puritat que tenen acostumats.
 Ensenyansa perfecta y rápida y al alcans de las inteligencias mes limitadas, gracias á lo senzillés de nos-
 tre sistema.

Tos Desapareix ràpidament usant lo **Tos**

XEROP SERRA

No conté opi ni morfina, per lo que pot administrarse
 als noys sens cap perill. Vegis lo prospecte.

Tos FARMACIA SERRA. Oberta tota la nit. **Tos**

Lo Cirurjiá Dentista

DOCTOR JORDAN

participa á sos numerosos clients
 y al públich en general haver tras-
 ladat son "Gabinet Odontològich"
 á la mateixa Plassa de Prim, 2,
 principal, al costat del Gran Cafè
 de Paris (casa Suqué).

Consulta gratis pera 'ls pobres
 que acreditin serho.

SE TROBAN EN VENTA

- 1.ª Uca casa situada en aquesta ciutat carrer
 Santa Anna número nou, composta de baixos ab ten-
 de, entressuelo y tres pisos, per preu de 16.700 ptas.
- 2.ª Altre casa lindant ab la anterior, situada en
 aquesta ciutat, en lo mateix carrer de Santa Anna,
 cantonada á la de Martí Napolità, (s) del Cañis, en
 lo qual te 'l número hú, de baixos, entressuelo y dos
 pisos, per preu de . . . . . 18.400 ptas.
- 3.ª Altra casa, situada en aquesta ciutat, carrer
 Martí Napolità, (s) del Cañis, número tres, que 's
 compon de planta baixa en abont existeix una «alma-
 sara» ó premsa d' oli, y dos pisos de moderna cons-
 trucció, per preu de . . . . . 14.600 ptas.
 Pera més details, D.ª Raimunda Cavallé, esposa de
 D. Joseph Montseny ó son Procurador D. Pau Borràs.

SECCIÓ DOCTRINAL

Mals jochs

Una de tantas cosas curiosas de nostre sigle y que
 contribuirá, sens dubte, á caracterisarlo, es l' afany
 inmoderat de las Potencias de primera y fins de sego-

na importancia d' Europa, d' engrandir llurs dominis
 per lo continent africà, afany tant desordenat que
 sembla verdaderament com si 'ls Estats estessin jugant
 entre sí á un *match* d' un género especialíssim, con-
 sistent en veure qui s' apoderará de més territoris afri-
 cans. Es un joch que no te res d' inofensiu, molt al
 contrari, donchs que, com totes las juguescas de la
 gent gran, á algú li toca 'l rebre, per ignoscent que
 sia.

Es curiosa la manera com aquestos *jugadors* de no-
 va mena se portan pera lograr ventatjas sobre sos con-
 traris. Tot sovint se forman expedicions, poch menos
 que clandestinas, pera invadir las terras del veí. Si
 aquest es de condició pacífica ó de menos forças que
 'l usurpador, la cosa no porta en sí grans complica-
 cions; pero si 'l cas es altre, allavors la *carn de canó* s'
 posa en joch y 's resol la mala jugada á canonadas, á
 las quals fan choro las cancellerías á fi de que aquellas
 no ocasionin, si arrivessin á esser massa sérias, algu-
 na esquadra en lo primparat edifici de la Pau europea,
 de qual solidés sembla que se 'n malfia 'l mateix empe-
 rador d' Alemania, segons pot deduirse de lo que no fa
 molt digué al *Reichstag* sobre l' estat de la Europa.

¡Quántas inquietats no s' han comés á pretext d'
 aqueix famós equilibri! Tal vegada 'l «joch» á que
 aludiam suara no respon á altra cosa. Perque entenem
 que es una inquietud, efecte, aqueixa expoliació
 sistematisada y ben organizada de las Potencias, que s'
 está portant á terme continuament, de territoris que
 están molt lluny d' esser deserts de feras; de territoris,
 per lo contrari, pobladíssims, y, per tant, que consti-
 tuheixen verdaderas *patrias* per ses naturals, y al dir
patrias entenem significar llocs habitats per familias
 unidas per llassos comuns formats per comunes creen-
 cias, afeccions, tradicions é interessos dels usurpadors
 y destructors d' aquells pobles.

Aixó fa quan la *civilizada* Europa, armada de tots
 los enginys de matar, invadeix aquells territoris, sos
 habitants que, encara que se 'ls diu *salvatjes* son ho-
 mes, defensen ab ardor ses llars invadidas, y moltes
 vegadas, casi sempre, 'l «conquistador» d' aquells po-
 bles s' ha de fressar lo camí entre inmensos camps
 amarats de sach humana.

Com aqueixas lluytas cruentes passen lluny d' Eu-
 ropa, lo baf de la *carn morta* no arriba fins á las popu-
 losas ciutats; los clams de tantas víctimas, estúpida-
 ment inmoladas en l' altar del orgull y de la ambició,
 no s' ohen desde las confortables cambras legislati-
 vas, y las grans injusticias no deixan senyal en las
 aristocráticas cancellerías dels grans imperis.

Los pobles, distrets en mil cosas buydas de sentit,
 no s' enteran dels grans desastres que sos fills han de
 sufrir en terras inhospitalarias, ahont los socorros no
 hi arriban may; ahont, acabadas las provisions, no se
 sab n' hi ha medis de moment pera proporcionárne de
 novas, y 'ls homes, delmats en las grans desfetas, no
 s' refán may més, y á una expedició nombrosa se 'n se-
 gueixen de novas, y la sanch se vessa sense treva, y
 'ls milions se fonen inútilment pera *conquistar* lo que
 no será possible conservar.

Y tot aixó ¿per qué?

Realment hi ha dret á preguntar á nom dels furs
 de la humanitat: per quin fi s' han sacrificat estúpida-
 ment, no fa molt, á centenars d' homes en l' *hinder-
 land* del Cameroun, á la costa occidental del África y
 en lo baix Oubanghi?

Res més que per l' orgull dels governs sense en-
 tranyes que ara s' estilan, los quals, si be en las cons-

Vinyas Americanas

DE **Marcial Ombrás** (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)
 Barbats y estacas en venta, rer millions.—Preus
 reduhits y autenticitat garantizada.—Cinch millions d'
 estacas, y un milió de barbats.

titucions polítiques consignen molts drets y facultats al ciutadà, al home lliure, en cambi, per medi d' altres lleys, se disposa de la vida d' aqueixos mateixos ciutadans, com si 's tractés de remats de bestiar destinats al sacrifici.

La republicana Fransa, per exemple, no s' hi ha pensat gayre en fer morir miserablement a milers de sos fills en terra atricana. Ara de poch aixís ho ha fet pera comprobar lo dret de la possessió, mes ó menos problemática de la vall del Nil y ab lo fi de destorbar á la Inglaterra 'l projecte que va realisant d' apropiarse de tot lo curs d' aquell célebre riu fins á Ouganda, pera arrodonir aixís 'l imperi africà, lo que constitueix son somni d'aurat, ó sia, desde Alexandria y Port Said al cap de Bona Esperansa.

Lo desastre sofert per la expedició francesa, segons noticias que venen de Brusselas, fou complet. Tant sols los dos quefes escaparen de la matansa, cayent las tropas baix la furiosa embestida dels indígenas.

Si aquestos escarments tinguessin algun pés en la egoista condócta dels governs, es de creure que l' afany d' apoderarse de nous territoris disminuiria algun tant, y que la fal·lera que avuy domina a molts Estats se curaria, en benefici dels súbdits que ab sa propia vida pagan las ambicions d' altre, y qual profit no 's veu prou clar per qui ha d' esser al final de la jugada.

L'únic remey, segons nostre modo de pensar, que pot curar aqueixa estranya febra que avuy consum bona part de las energías dels grans unitarismes que ofegan la vida de las nacionalitats europeas, es tornar á aquestas tot quant se 'ls hi ha prés. Lo dia que 's fassa justícia á las racionales aspiracions de las entitats históricas; lo dia que 'ls pobles se governin pels medis realment propis á sas necessitats; lo dia, en fi, que logrin posar en práctica los preceptes de la justicia distributiva, y sia una realitat lo *ius suum cuique tribuere*, allavors las desatentadas ambicions que avuy dominan als colossos del Poder no tindrán rehó de ser, y si algú preten allargar sos dominis fora de las fronteras que la Naturalesa y la Historia li han donat, podrá ferho convidant á la empresa a tants aventurers y perseguidors de la Fortuna com hi ha pel mon, no obligant á ningú á donar á cegas sa vida ab lo pretext de tontos engrandiments y ab la escusa d' orgulls nacionals; de buscar nous mercats, d' expansions colonials y altrás falórnias que may arribarán á convenecer als infelissos que 's veuen forsats á servir de *tonos ó neons* en aqueixa mena de *malas* *comensar*.

La literatura euskara

Pintorescas Provincias Vascongadas: permeteume que al agafar la ploma pera esmentar vostras glorias, jo, fill d' una patria que com la vostra suspira y treballa pera reconquistar sa antiga independéncia, us dirigeixi 'l més complet saludo y us fassi públich lo testimoni de ma més ascéndrada admiració.

Patria Vasca: jo 't saludo perque treballas, perque tens fé en un ideal, perque t' has batut en defensa de tas llibertats, perque tens una llengua que parlas y estimas, y sobre tot perque lo dia que toqui l' hora d' aixecar ben altas las banderas regionals, tu serás de las primeras regions que 't despertarás y aniràs á plantar la teva en la més alta sima de tas montanyas colossals de cor de ferro, d' ahont ningú podrá ja arrencártela.

Es la regió Vascongada una de las que tenen fesomia propia de las més accentuadas, que té exuberancia de vida, que alenta ideals de regeneració, que sos pobladors se bellugan y 's remouhen inconscientment com lluytant ab invisibles obstacles que s' oposan a son desenrotllo, tal com lo pollet empresonat dins de la closca que esforçantse acaba per trencarla y venir á nova y més superior vida. Aqueix fenómeno psicológich social, sols se nota en las rassas fortas y activas, en las que portan en son sí gèrmens de novas energías y tenen en son destí novas missions que cumplir sobre la terra. No 'l notaren may en aqueixas rassas agotadas del centre y mitj-dia d' Espanya, indolents y parásitas, sense ideals, sense una fé en l' endemà, vegetant sobre la terra que deixan erma ó estiraganssantse tot badallant sobre 'ls sillons de las oficinas. Son rassas inferiors que vingueren á la vida per desapareixe sense deixar rastre del seu pas sobre la terra, ó que s' agotaren en las empresas y conquistas guerrerras de la Edat Mitja.

La patria Vasca se 'ns apareix forta y robusta, ab sos jochs atletichs, vessant energía com la vegetació de sas montanyas plenas d' abismes profons y de ele-

vadas simas. En harmonía ab sa naturalesa, té una llengua primitiva, aconsonantada, enérgica y d' un origen del tot diferent de las neo-grecollécticas, una llengua que ha de possehir á la fora alguna condició de vida especialíssima, quan a través de tants sigles no s' ha perdut ó no s' ha confós ab las moltes que en las terras collindants se parlan.

Y no obstant y tot aixó, la regió Vasca té una insignificant literatura. Més que als literats ha preocupat als filòlechs, que dat sa condició especialíssima, l' han estudiat á fons en busca de son origen y de las ramas que d' ellas pugan haverse derivat internantse en las demés llenguas. Grans sabis alemanys, francesos, inglesos, espanyols, de todas las nacions civilizadas, s' han dedicat al seu estudi ab ver amor donant á llum obras de verdader interés per la ciencia filològica y fins pels més vulgars gramátichs.

Encare que acabem de fer constar que ha tingut molts pochos cultivadors literaris, y que pochos son los llibres de fantasia escrits en llengua euskara, no per xó deixen d' escriures composicions, particularment poéticas, en aqueix llenguatge. Diferentas vegadas, en la premsa d' aquellas provincias, sense distinció de bandera política, desde la integrista á la federal, hem vist nutridas seccions de varietats ocupadas per hermosas poesías escritas en aquella enérgica llengua, composicions totas ellas patrióticas, casi sens excepció, lo que demostra que en los fills d' aquella noble terra, fins en los més obcecats per las doctrinas mes centralisadoras, hi ha un fondo d' independéncia que 's manifesta vigorosament al invocar lo sagrat mot de *patria*.

Amés tenim allí la típica costum de celebrar en las festas populars certamens de *versolaris*, ó siga de improvisadors, xicots de poca edat que devant del públich sostenen espurnejants conversas sobre variadas materias, tot improvisat, y en los quals se premian als que demostren més inventiva y gracia en sos arguments. Tot aixó ens demostra que aque'l poble té amor á sa llengua, y que demà poden d' ell sortir prosistas y poetas de talent al més débil crit de renaixensa.

Lo clero vascongat molts vegadas també acertadament s' ha valgut de la llengua del país pera donar á la estampa llibres de doctrina relligiosa. Ha comprés que ensenyant sas doctrinas al poble ab la mateixa llengua que parla, es com se consegueix fàcilment ferli compendre, y 's logra portar aixís lo convenciment al cor, no las meras paraulas á la memoria, que que no 's compreguí.

JOSEPH ALADERN.

(Acabará.)

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 7 de Janer de 1898 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneróide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSEPER. PARTICULAR
9 m.	756	100	10'	1'0	Plujós	
3 t.	756	100				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Maxima	Mínim.	Term. tipo	direcció	classe	can
9 m.	Sol. 45	7	11	E.	Cun Nin	1/0
3 t.	Sombra 45		13	E.		

Galantment invitats per la Junta del «Círculo Republicano Histórico» en quina societat hi ha lo llorejat coro «Eco Republicano», assistirem á la vetllada literaria-musical que 'l dia dels Reys se celebrá en sos espayosos y elegants salons.

Lo gran saló de festas estava ja plé de gom á gom quan s' obrí la vetllada. Lo primer número del programa lo desempenyá la llorejada seació coral, interpretant d' una manera acabada la delicada composició del immortal Clavé titulada «La gratitud». Molts y entusiastas aplausos premiaren als humils obrers que gracias á la seva constancia y al seu entusiasme per la música, arriban á interpretar ab tan d' aceri las obras del gran mestre catalá.

Després de llegirse alguns treballs literaris, lo celebrat quarteto «Lo Pentágrama» tocá magistralment una bonica pessa, que fou tan aplaudida que 's vegeren obligats á tocar de nou pera satisfacer los desitjos del públich. Poch després lo tenor de la secció coral Ramon Borrás, cantá, acompanyat al piano pel Sr. Camprubi, unas coplas satíricas que foren celebradíssimas.

Dels treballs literaris, si bé alguns fluixejaren, tots foren del agrado del públich, especialment la poesia

del Sr. Carbonell, que resultá una nota molt sentida y patriótica d' actualitat.

En resum, fou una vetllada notabilíssima de la qual pot darse per satisfeta del tot la Junta organitzadora.

La mejor part de las horas del dia d' ohir calgué sobre nostra ciutat un ruixat, que á vingut á refrescar la suhor de la terra.

Ab lo programa anunciat avuy se verificará en lo Teatro Fortuny lo benefici de las germanas senyoretas Lluisa y Mercé Perez Cabrero, encarregantse del paper de *Felisa* de «Jugar con fuego» lo tenor fill d' aquesta ciutat D. Biel Riba.

La Srta. Mercé dirigirá en un intermedi la orquesta.

Augurém una bona entrada á tan simpáticas artistas y aixís los hi desitjém.

Ha mort á Barcelona, nostre particular amic lo pintor D. Joseph Escudé y Bartulí, fill d' aquesta ciutat.

Enviém á la seva familia nostre més sentit pésam.

Nostre estimat company barceloní *La Renaixensa* de Barcelona, en lo primer suello de la secció «Noticias» de sa edició d' ahir, després de donar compte de la sessió que dimecres va celebrar nostre Ajuntament, en la que 's va acordar veure ab gust la implantació de la autonomía á Cuba y á Puerto Rico y demanarla pera las Regions y Municipis d' Espanya, afegeix de cul·lita propia:

«L' acort pres per l' Ajuntament de Reus lo creyém trascendental. Ell dona idea de que en las Corporacions municipals y provincials de Catalunya hi queda encare quelcom d' esperit patri y 'l caciquisme y la política centralisadora no han conseguit esborrar per complet de todas ellas l' amor á las instituciones y á la vida política catalana.

»Lo Municipi de Reus ha demostrat ab l' aprobament d' aquella proposició ser ben digne de la estima de tots los fills de Catalunya, y á la vegada que està á la altura de la noble ciutat que té l' honor de representar. A n' ell y en especial als catalanistas reusenchs, se complau nostre diari en rendirlos hi sa més coral felicitació.»

Agrahim al bon company nostre en lo que val sa coral felicitació la que 'ns permeterà fem extensiva a d' altres particularisants també, als regidors autonomistas que suscriuhen la proposició de referencia.

Ahir foren decomisats é inutilitzats per l' Inspector de mercats d' aquesta ciutat D. Pere Rovira, 8 k3, de peix per no reunir las condicions de salubritat pera ser destinadas al consúm públich.

Los balls que ans d' ahir ab motiu de la festivitàt dels Reys tingueren lloch en los salons de las societats «El Alba y «El Olimpo» se vegeren molt animats, durant fins á la matinata d' ahir.

Avans d' ahir, dia dels Reys, en lo teatro de la societat «La Dalia», de la vehina vila d' Alcover, se representá lo celebrat drama en tres actes «La Flor de la Montanya» y la comedia en un titulada «¡Mala Nit!»

Als aficionats de dita societat s' hi uniren alguns de la secció dramática de «El Alba» de nostra ciutat, junt ab la notable artista Donya Raymunda Piqué, per lo qual ditas funcions sigueren magistralment interpretadas, baix la direcció artística del senyor Cubells, que tant de gust é inteligencia demostra tenir pera sas aficions artísticas.

Lo ball que celebrá ans d' ahir la recreativa societat «La Palma», resultá molt lluhit y concorregut, com tots los que celebra tant important societat.

L' espayós y centrich de son nou local, fa que aqueixa associació en lo curt temps que conté d' existencia, siga ja una de las mes numerosas é importants de nostra ciutat.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 792'30.

Crónica teatral

LA VIEJECITA

Sarsuela cómica en un acte y dos cuadros original: lletra de Miguel Echegaray, música del mestre Manuel Fernandez Caballero.

Una impresió consignada en ma darrera Crónica, sobre 'l treball de una de las artistas, la Sra. Perez Isaura—que prengueren part en sa execució, y que

per sort feu que s' iniciessin en la crítica teatral per persones de tota ma consideració y de no vulgars coneixements, fa que avuy posi ma á aquesta tasca, y ab tota sinceritat emeti lo judici que, després de la segona audició de «La Viejecita», é imposat del libretto, me mereixen una y altre.

Comensant per aquest, escrit en vers, s' observan en lo transcurs del llibre impropietats en lo llenguatge y defectes de ritma, principalment en los versos cantables, ahont se coneix que l' autor, pera amollir la frase á la nota, hi ha posat la primera assonant que li ha suggerit sa pensa.

D' escás interés l' argument y d' un mecanisme senzill, com correspon á obretas d' aquest género que no mes apuntan lo remontarse á l' esfera de l' art pera fugir del círculo vicios en que avuy dia está apersonada la escena dramática castellana, se desenrotlla á satisfacció del públich, qui ab gust nota la ausencia de pareulotas impropias d' un lloch distingit, com es lo teatre, de xistes grossers y de tipos perdularis y borratxos.

L' obra, donchs, encare que no es facil quedí com á joya del teatre castellá, es ben passadora, y totes las tentativas que s' fassin pera regenerar l' art escénich, entench jo que son plausibles y dignes de que no se las hi esgüimí lo desinteressat aplauso de tots los vers y bons ayments de Talia: lo teatre no es un presidi, ni una taberna, pera que en ell hi imperin los desvergonyits, los xulos y ls borratxos, molt al contrari, es cátedra de bonas costums, á la que per deixebles hi assisteixen totes las personas de més valer dins lo mon artístich y científich, com l' art escénich, tampoch, no es patrimoni de clovns ó pallasos, sino d' artistas que, possehits—diguemho aixís—de una doble personalitat, saben fer abstracció de sos propis sentiments y afeccions, pera revelarnos los del personatje ó tipo que al trobarse en las taulas interpretan, procurant en tots los cassos de la obra y en tots los géneros, que aquest, que no mes es transplantat de la societat á la escena, resulti lo mes possible un tipo real: may un tipo que sols ha concebut l' autor ó l' artista.

Y entrém ara, al Carlos de «La Viejecita», lo paper mes important de l' obra, puig que á ell, exclusivament, deu aquella la vida de que gosa, interpretat per la discreta y aplaudida artista, Sra. Perez de Isaura.

Carlos, son autor nos ho diu, representa un guapo mozo de vint anys y es un oficial húsar.

Aquesta revelació, apesar de lo que en la segona escena ns fa saber, que es un tronera ab tota la extensió que pot donarse á la paraula, es suficient pera que l' públich, fentli justicia, lo consideri ab un grau d' ilustració gens comú; lo consideri sociable y li atribuixi ls sentiments d' honor y dignitat que son innats á tota persona, y que tot militar, per deber, se'n ha de mostrar ben gelós.

Deixo de parlar del Carlos de tot lo primer quadro de la obra, porque per desgracia no s' en pot parlar en bé y no per ineptitut d' aquella artista, sino porque no tenia lo suficientment estudiat lo paper y no sabent de memoria, parlaments tant interessants com lo de la descripció de la seva enamorada, en la escena ab Fernando, ni á sas frases hi podia acompanyar la desenvoltura de moviments que hi requeria, ni aquelles podian sortir dels seus llavis ab la expressió d' un enamorat, ni ab lo tó resolut de qui está acostumat á vencer los obstacles que s' oposan á la realisació del seu capritxo.

Parlaré sols del Carlos del segon quadro, transformat en Viejecita y de la escena del minué, que es lo que va ser objecte de ma primera impresió y que fou tant desfavorablement acullida per las personas á qui el principi d' aquesta Crónica me vull referir.

Va á comensar lo «minué»: Carlos ab Don Manuel, interpretat aquest per lo tenor cómich Casas, sent aixís que al meu entendre li pertocava desempenyar lo de Fernando—y Sir Jorge ab Luisa, y l' autor sense precisar lo grau d' exageració que permet, ho aconsella, y fins que dongui un tom ràpit, que desconcerti á la seva parella Don Manuel: fa constar que l' ball comensa ab gran serietat.

Segueix lo ball, Carlos pert lo compás y l' fa perdre als que ballan en ell donant toms, salts y voltas al ayre.

Torna á seguir lo ball. Tot lo mon, (paraulas del autor) se rie. Carlos al fer la cadena, corre y á tots empeny y s' acaba l' ball entre riallas.

Observacions son, las consignadas, que l' propi autor de la obra fa á l' artista que s' encarregui d' aquest paper.

(Echegaray, en aixó, busca l' aplauso en lo ridícol, ne en lo cómich, colcantse al costat del mes insubstancials dels saynaters del género xico).

Mes las exageracions que l' autor aconsella que-

don amollades en las que nos servi la triple Sra. Perez de Isaura?

Nó, es dir, no al meu criteri, puig hem de tenir en compte que la soirée se dona en lo palau del Marqués de Aguilar y que en ella hi prenen part altres moltes parellas, per no dir tot lo mon imitant al autor de la obra, y aquestas otras parellas en las que hi ha lo futur nuvi de la filla del Marqués, per la que Carlos suspira, no son cegos y son de carn y ossos, pera veure é impresionarse, que la tal Viejecita demostra ésser lo contrari, ab totes aquellas monadas de lluhir lo pantorrilla, calçada—menos mal—ab la bota de montar; ni l' vellet Don Manuel, es de constitució tan robusta pere no ressentirse d' aquell ball rodó á que l' obliga sa parella.

Un tom ràpit, un salt, ó una voltereta, perdre l' compás y donar empentas, resulta en una vella extravagant: mes fet tot á corre-cuyta y en moments determinats no resultarian fora de lloch perque s' podrían atribuir á un natural mareix y sobre tot no impresionaria tan malament al espectador.

La discreció de tot artista consisteix en acostarse tot lo que mes pot al art del que n' es mantenedor, y la Sra. Perez de Isaura en aquesta escena se podia acostar al art coreogràfich, no al dramàtich, y en aquest sentit no estava tan malament com s' ha intentat suposar, lo consell de que no s' prengües tanta llibertat, consell que ella procurá aprofitar pera exagerar més y més en la segona representació de «La Viejecita» que tingué lloch diumenge á la nit.

Alguns espectadors ho trobaren que ho feu millor. Pot seguir, donchs, per aquest camí y alló de la faula

«Si no aplaude el sabio malo;
»si aplaude el necio peor.»

deixiho corre; lo important es fer riure y de que s' aplaudeixi, sino á la artista dramática, á la de «Circo Ecuestre» que no més se defensa ab lo pam de cara bonich y la hagilitat en las camas.

Y ja que per la massa extensió d' aquestes ratllas no podém parlar de la música que afavoreix á l' obra ni del treball dels demés artistas, acabém al istil castellá: puede el baile continuar.

FRANCISCO COLOM ESCODA.

SECCIO OFICIAL

Associació Catalanista

La Junta Directiva en virtut de lo que disposa l' articulat dels Estatuts convoca á reunió general á tots los socis, lo próxim diumenge, dia 9, á las cinch de la tarde, al objecte de procedir á las eleccions de la meytat de la Junta que cessan en sos càrrechs.

Reus 5 de Janer de 1898.—P. A. de la J. D.—Lo Secretari Cassimir Boqué.

Registre civil

dels dias 5 y 6 de Janer de 1898

Naiements

Encarnació Thomás Viscarrués, d' Ignasi y Eloisa. —Teresa Barenys Roca, de Francisco y Rosa.

Matrimonis

Aleix Jornet Montserrat, ab María Vilaplana Andreu.

Defuncions

Joseph Argilaga Galofre, 38 anys, S. Magí Alegre, 8.—Rosa Amat Torrell, 1 mes, Sta. Teresa, 2.—Antonia Ferré Carbonell, 76 anys, Arrabal de S. Pere, 5.—María Clariana Bofarull, 61 anys, Sta. Agna, 24.—Manel Alvarez Gomez, 27 anys, Aleus, 6.—María Mesegué Ferrán, 15 anys, S. Francisco, 44.—Joan Llauredó Llort, 17 mesos, S. Antoni, 27.—Magdalena Carbonell Bardiva, 61 anys, S. Salvador, 9.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Eladi.
Sant de demá.—Sant Juliá.

SECCIO COMERCIAL

BOLS DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	84 25	Fransas	16 40
Exterior	80 15	Cubas vellas	93 75
Colonial	77 25	Cubas novas	77 75
Norts	21 90	Aduanas	56 50
Obligacions Alm. esp.	78 25	Obliga. 3 0/0 Fransa	34 75
		Filipinas	92 87

PARIS	61 65	Norts	
GIROS		Londres	33 57
Exterior			
Paris	33 10		

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	84 20	Filipinas	
Exterior	80 15	Aduanas	98 75
Amortisable	77 25	Cubas 1886	93 62
Fransas	16 50	Cubas 1890	77 75
Norts	21 90	Obs. 6 0/0 Fransa	72 75
Exterior Paris	60 62	Obs. 3 0/0	38 75

GIROS

Paris	33 10	Londres	33 57
-------	-------	---------	-------

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per ls corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Llauredó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Priu Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.	diner
» á 8 » vista.	»
Paris á » » »	operacions
Marsella á 30 » » »	»

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	0 10	0 10	0 10
Gas Reusense		850	
Industrial Harinera			
Banch de Reus	520	530	
Manufacturera de Algodon	70	100	
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		450	
Societat Hidrofórica	135	150	

ANUNCIOS PARTICULARES

ALS HERNIATS

(Trencats)

Constituix una gran equivocació la que sufraixen la majoria dels herniats (TRENCAES) al creure que qual-sevol braguer comprat al etzar lo suficient pera retenir y fins curar las hernias, essent aquest error causa de molts complicacions funestas.

Per qui correspongui, no s' deuria permetre lo cinisme de certs mercaders d' ofici que ab major descazo s' titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap títol que justifiqui sa competencia y no obstant tenen lo «desahogo» d' anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, quin mecanisme desconeixen en absolut.

A LAS MARES

Avans de sacrificar á vostres fills ab una vena, bruta, incómoda y perillosa, consulteu ab vostre metje, ab seguretad vos dirá que pera la curació de vostres pitets, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragueret de cauchouc ab ressort, testimoniando aixís lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplàtics pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corretgir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

EN TARRAGONA: Visita tots los dimars de 10 á 4 de la tarde, carrer Conde de Rius (avans Hospital) número 5, primer, 1.^a

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Compañia d' ópera y sarsuela espanyola DIRIGIDA PER LO MESTRE

D. FRANCISCO PEREZ CABRERO

Funció pera avuy.—Segon abono.—9.ª de la cuarta série.—Benefici de las germanas senyoretas Luisa y Mercé Perez Cabrero.—La sarsuela en tres actes «Jugar con fuego».

Entrada á localitat 3 reals.—Id. al paradís 2.

A dos cuarts de nou en punt.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

SERVEY DE TRENS

J. M. S. SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.º, 2.º y 3.º

8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova)

12:11 t. mercancías, segunda y tercera.

1:57 t. correo (per Vilanova)

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca)

9:46 m. (per Vilanova)

15:03 t. per id.

7:33 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes)

De Reus á Mora

9:33 m.—7:04 t.—3:10 t.—7:19 y 9:37 nit.

De Mora á Reus

4:24 m.—8:00 m.—12:04 t.—6:04 t.—7:38 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

1 a Reus á Lleyda
8:10 m.—5:23 t.
De Lleyda á Reus
5:50 m.—3:50 t.
De Reus á Vimbodí
1:28 t. cotxes de 2.º y 3.º
De Vimbodí á Reus
9:53 m. cotxes de 2.º y 3.º
De Tarragona á Valencia
9:30 m. y 11:30 n.
De Valencia á Tarragona
11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos
ARRIBADAS
De Tarragona, 8:30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 8:30 m.
De id. directe 10:30 t.
De id. id. 1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 t.
De Madrid y Zaragoza 8:30 n.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.
NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y lo 5 y 19 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Dev tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Per Barcelona á las 5:00 m.
Per id. á las 2:00 t.
Per Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Per id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Per Tarragona, directe á las 7:00 n.
Per Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas á las 8:00 m.
Per Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que se deposita en los buzones despues de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista
Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

- SECCIÓ CATALANA
«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall, 10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova, 2
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina, 2
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern, 2
«Costums típicas», per id., 2
«Alcover», monografía, per id., 4
«Poesias», per Manel Marinell-lo, 2
«Oda á Barcelona», per Jacinto Verdguer, 4
«Lo Pi de las tres brancas», per id., 2
«L' Aglenya», per Ramon Masferrer, 4
«Croquis Pireneics», per J. Massó Torrents, 12
«La Pada», per id., 4
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó, 2
«Anant del mon», per Santiago Russinyol, 16
«Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell, 12
«Obras catalanes», per Joseph Ixart, 20
«Poesias», de Joan Maragall, 8
«Alades», per Emili Guanyabens, 8
«Eructidor», drama, per Ignaci Iglesias, 8
«Montalba», per Bosch de la Trinxeria, 12
«Quan jo era noya», per A. de Riquer, 20

- «Música vella», per E. Doria y Bonaplata, 12
«Figura y paisatge», per Narcís Oller, 12
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Mas, 12
«Espectres», per Enrich Ibsen, 8
Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.
«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Moren, han sortit:
«Sant Ramon», 2 rals.
«Plany», 2
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet, 4
SECCIÓ CASTELLANA
«España tal cual es», per Valentí Almirall, 4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golbe, 12
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer, 2
SECCIÓ GALLEGA
«Odas de Anacreonte», per Flerenci Vaamonde, 5 rals.
Además están á la venda diferentes obras de celebrats literats catalans, castellans y extranjers.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Janer de 1898
Línea directa per el Ro de la Plata
Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Diciembre directament per Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

FRANCE

LÍNEA PERA L BRASIL Y RIO DE LA PLATA
Sortiran de Barcelona per Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos
lo dia 11 de Janer lo vapor «Aquitaine»
lo dia 26 «Les Alpes»
Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.º, Plassa de Palacio.—Barcelona.

Teatro Fortuny
Compañía de ópera y zarzuelas españolas
D. FRANCISCO PEREZ CABRERO
Imp. de G. Ferrando.—Plaza de la Constitución.

Vertical text on the right side of the page, containing various notices and advertisements.